

Pomáhat a chránit

vrchní rada plk. Mgr. Milan MAJER

ředitel Ředitelství služby cizinecké policie

Praha 19. března 2015
Č.j. CPR-5508-3/ČJ-2015-930302
Počet listů: 3

Vážená paní Veřejná ochránkyně práv,

dne 19. února 2015 jsem obdržel Vaši zprávu z neohlášené systematické návštěvy Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová realizované ve dnech 13. - 14. října 2014 (sp. zn.: 24/2014/NZ/OV), ve které doporučujete policii s okamžitou platností

- neumisťovat rodiny s dětmi do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová (dále jen "Zařízení"),
- vyhodnocovat přísně individuálně nutnost použití pout během eskort zajištěných osob, s ohledem na princip přiměřenosti a
- uvádět v rozhodnutí o eskortě důvody vedoucí ke spoutání eskortovaných osob.

Po zvážení všech okolností jednotlivě i ve vzájemné souvislosti k Vámi doporučovaným opatřením sděluji, že ve vztahu k doporučení neumisťovat rodiny s dětmi do Zařízení nemá Policie České republiky (dále jen "policie"), prakticky jinou možnost. Dle ustanovení § 130 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen "zákon o pobytu cizinců") se zajištění cizince zpravidla vykonává v Zařízení. Policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let z důvodů uvedených v zákoně o pobytu cizinců, pokud shledá uložení zvláštního opatření za účelem vycestování za nepostačující. Cizince mladší 15 let v žádném případě nezajišťuje. Jsou-li tyto osoby se zajištěnou osobou, zpravidla se umísťují či spíše ubytují spolu se zajišťovaným cizincem v Zařízení. Umístit tuto osobu do "zařízení pro děti cizince" (tzv. Modrá škola) by bylo možným, zřejmě však ne příliš šťastným řešením. K možnosti umístit rodinu s dětmi do Zařízení dále sděluji, že zákon, ani právní předpisy Evropské unie nevylučují ubytování nezletilých cizinců spolu s rodiči do detenčních zařízení. Zákon o pobytu cizinců naopak takové ubytování předpokládá a tedy dovoluje, i když jak je ve Vaší zprávě konstatováno:

Olšanská 2
P.O.BOX 78
130 51 PRAHA 3

Tel.: +420 974 841 220
Fax: +420 974 841 093
E-mail: krcpp@mvcv.cz
red_sek@mail.cpp.ols.a

"podmínky pobytu cizinců, tedy dětí, které jsou v zařízení ubytovány spolu se zajištěnými rodiči, zákon o pobytu cizinců nijak zvlášť neupravuje".¹ Navíc ze soudních rozhodnutí je zřejmé, že zákonné zajištění cizince, jeho umístění do Zařízení a ubytování jeho dítěte spolu s ním neporušuje Úmluvu o ochraně lidských práv.² V tomto smyslu tedy policie nemá důvod ani oprávnění rozhodovat v rozporu se zákonem a konstantní judikaturou správních soudů.

Ve vztahu k doporučení přísně individuálně vyhodnocovat nezbytnost použití pout během eskort zajištěných osob a uvádět v rozhodnutí o eskortě důvody vedoucí ke spoutání eskortovaných osob jsem toho názoru, že k takovému vyhodnocování a uvádění důvodů dochází, ostatně to potvrzuje i výše citovaná zpráva.³ Nadřízený policisty, který byl určen k provedení eskorty sice ukládá použít při eskortě pouta, nicméně policista provádějící eskortu toto rozhodnutí může přehodnotit. Z Vaší zprávy vyplývá, že k přiložení pout nakonec ve 12 % případů nakonec nedošlo. Z toho je patrné, že policisté při provádění eskort vyhodnocují nakolik či zda vůbec je toto preventivní opatření nezbytné. Ačkoli to nemusí být zjevné, lze konstatovat, že vyhodnocení nezbytnosti přiložení pout v průběhu eskorty je prováděno u každého případu. Policistovo rozhodnutí (ne)přiložit pouta eskortované osobě je výsledkem aplikace jeho diskreční pravomoci, ve které se nepochybně projevuje zejména antagonismus principu přiměřenosti, příp. principu subsidiarity s požadavkem na bezpečnost osob, tj. na jedné straně snaha o co nejmenší zásah do práv a svobod zajištěného cizince vůči povinnosti chránit bezpečnost přepravovaných osob (včetně osob zajištěných) i svou vlastní ve všech možných aspektech a důsledcích. Ze znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen "zákon o policii") vyplývá, že pouta lze použít nejen jako donucovací prostředek, ale také jako prostředek s výrazně preventivním charakterem. Podmínky použití pout jako donucovacího prostředku jsou relativně přesně zákonem o policii vymezeny, k použití pout u osob omezených na osobní svobodě však postačí důvodná obava policisty, že dojde k ohrožení plnění některých úkolů policie (ochrana bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku) nebo je zde nebezpečí útěku osoby. Termín "obava" lze považovat za výrazně subjektivní záležitost. Zákon o policii ale vyžaduje po policistovi, aby jeho obava byla důvodná, nikoli však písemně odůvodněná. Policista při úvaze, zda eskortované osobě přiložit pouta či nikoli, nepochybně vychází z dostupných poznatků k chování osoby (např. předchozí chování osoby v Zařízení či jinde, v průběhu jiných eskort) a jejímu stavu či rozpoložení, dále z poznatků založených na zkušenostech s chováním jiných, dříve eskortovaných osob, jakož i jiných významných okolností (např. počet eskortovaných osob, druh eskorty a dopravního prostředku, počet policistů eskorty, doba trvání eskorty, její trasa apod.) a z vyhodnocování bezpečnostních rizik. I přes zvážení všech těchto okolností však tyto se nemusí jevit dostatečnými

¹ Viz strana 6 zprávy.

² Např. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č.j. 7 Ay 103/2011; Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2013, č.j. 4 As 134/2013; Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2014, č.j. 4 Azs 115/2014.

³ Viz strana 21 zprávy.

k relevantnosti jeho rozhodnutí. Eskortu lze považovat za velmi stresující faktor jak pro eskortovanou osobu, tak i pro eskortujícího policistu a nelze s určitostí předvídat zejména další chování eskortované osoby. Dovoluji si připomenout, že v rozhodnutí o eskortě eskortovaná osoba není subjektem právního vztahu, nýbrž jeho objektem. Důvody použití pout v rámci eskorty tak jsou pouze v dispozici eskortujícího policisty. V úvaze policisty, který se rozhodl použít při eskortě pouta u zajištěné osoby se nepochybně odráží nejen hodnocení důvodnosti jejich použití, ale i zvážení všech bezpečnostních rizik. V této souvislosti mohou být pouta přiložena eskortované osobě vpředu či vzadu nebo také může být použito poutacího pásu. Použití pout v rámci eskorty lze považovat za faktický zásah či donucovací úkon směřující k dosažení účelu prováděného úkolu či úkonu a nevyžaduje tak např. některé formální náležitosti vyžadované při jiných úkonech. V tomto smyslu lze považovat za dostačující záznamy o použití pout uvedené v rozhodnutí o eskortě. Stejně tak lze považovat za dostačující uvedení důvodu použití pout v relativně obecné rovině, přičemž je možné ponechat na úvaze policisty uvést bližší specifikaci důvodů. Nelze však po policistovi spravedlivě vynucovat uvádění konkrétních důvodů použití pout při eskortě, které by musel dále či následně odůvodňovat, neboť to lze považovat za bezpředmětné, vzhledem k nemožnosti eskortované osoby odvolat se vůči rozhodnutí o eskortě. Domnívá-li se eskortovaná osoba, že použitím pout v rámci její eskorty došlo k zásahu do jejích práv a svobod, může uplatnit stížnost vůči takovému jednání.

Vážená paní Veřejná ochránkyně práv, i přes výše uvedené stanovisko Vás chci ujistit, že každým Vaším podnětem se důkladně zabýváme s cílem nalézt vyvážené řešení. Proto i nadále pozitivně vnímám snahu chránit základní práva a svobody osob před nesprávným výkonem státní správy a uvítám jakékoli další podněty směřující ke zlepšení naší činnosti.

S přátelským pozdravem

Vážená paní
Mgr. Anna ŠABATOVÁ
Veřejná ochránkyně práv
Údolní 39
602 00 BRNO